Quia tñ debitores in ꝯtũacia ⁊ latita/tiõe ꝑſeuerãt et ſic ꝑueniť ad bõꝝ vẽditionẽ. vñ ſcđa ps loquiť de venũdãdis quõ ꝯ ꝯtũaciã debitorꝪ. pñt creditores vendẽ coꝝ bona. Tertia ps ẽ de ſepationibꝰ q̃ q̃dẽ ſepatio eſt bõꝝ hẽditario/rũ ⁊ bõꝝ hẽdis ſegregatio et diſtinctio vt ſi pr̃ ẽ debitoꝛ multoꝝ et moriť. ⁊ filiꝰ eſt mercatoꝛ et etiã debitoꝛ mľtoꝝ ſeparanť bona pr̃na a bonis filij vt cre/ditoꝛibꝰ pr̃is ſatiſfiat quã q̃dẽ ſepatio/nẽ q̃ creditores ĩpetrare pñt et q̃ nõ. h̃ tractať et. ff. e. per totum.

De priuilegio fiſci.

Glo. ru. ꝯtinuat. ꝙ inter ceteros credi/tores fiſcꝰ ꝓuilegijs gaudet. iõ de his dicit Sciẽdũ ꝙ bona ꝯhend cũ fiſco vľ delinquẽtꝪ. in fiſcũ tacite fiſco reddunť obnoxia. j. e. l. i. Itẽ ſi fiſcus vendat aĩal morboſuꝫ nõ tenetur redibitoꝛia. ff. de edi. edic. l. i. §. illud. Itẽ ſi cũ alio hꝫ rẽ coẽꝫ vendẽ pt in ſolidũ vt tñ ptꝪ. pciuꝫ pſtet ſocio vt. s̃. de cõmuni. re. alie. l. ij.

de priuilegijs dotis.

Glo. ru. ꝯtinuat. nõ ſolũ fiſcꝰ ſꝫ etiaꝫ mulier ꝓ dote ꝓuilegiũ hꝫ. iõ ꝺ h̃ dicit Et nota ꝙ dicit h̃ titulꝰ ꝺ ꝓuilegio qꝺ hꝫ inť ꝑſonales actiões vt ꝓferať alijs creditoꝛibꝰ hñtibꝰ ꝑſonales actiões vt poſſet ipa ꝓſequi reſtitutionẽ dotꝪ. ſꝫ de eo ꝓuilegio qꝺ hꝫ circa hypothecariaꝫ dr̃. j. q̃ po. in pig. ha. l. fi. vbi diſponiť ꝙ ꝓfertur mulier alijs creditoꝛibus hñtibus bona mariti ſibi hypothecata. Itẽ hec lex ſĩliter de eo pt intelligi in caſu quẽ ponit Et iſta priuilegia multa ſũt de quibus in. l. ij. ff. ſo. ma. et dicitur hic q̃ transeunt ad heredes, vel q̃ nõ de quo vi. Bar. in. d. l. ij.

De reuocãdis his qui in fraudẽ creditoꝛuꝫ alienata ſunt.

Gl. rubꝛice continuat. Nõ ſoluꝫ ꝑ miſſionem in bonis conſuliť creditoꝛibus vt. s̃. dixit veꝝ etiam ꝑ reuocatio/nem coꝝ que ſunt in fraudem alienata Iſte titulus ꝓuidꝫ creditoꝛibus ꝯ de/bitores ip̃os defraudare volentes et alienantes res ſuas vt poſſent reuocare res ſic doloſe a debitoꝛibus aliena/tas in eoꝛum preiudicium ⁊ quomodo h̃ reuocatio fiat et qua actione i InſtꝪ. de actionibꝰ. §. ſi quis in fraudem. vi. qꝺ latius dixi. ff. de his que in frau. cre.

Incipit liber octauus Co.

De interdictis.

Glo. rubꝛice continuat. quia poſſeſ/ſiones de quibꝰ eſt dicum ꝑ interdicta defendũtur. ideo de his ponit Et erãt interdicta forme et conceptiones ver/boꝝ a pretore introducte quibꝰ pretoꝛ aliq̃d fieri iubebat q̃ ꝟba hodie ñ ſunt ſꝫ vim et auc̃teꝫ retinemꝰ InſtꝪ. e. in ꝓn. et. j. e. l. incerti. et dicunť q̃ſi inť duo reddita InſtꝪ. e. §. ij. ita dicit glo. rubꝛice h̃ Eſt ſciendũ ꝙ interdictũ nihil aliud eſt q̃ꝫ actio in factũ. quia actio in factuꝫ dať loco cuiuſlibꝫ interdicti InſtꝪ. e. §. fi. et vi. ibi pulcrã glo. de quo latiꝰ vi. qꝺ dixi. ff. e. vbi dixi quomodo dñt inter/dicta et actiones in factum.

Quorum bõꝛum.

Dictũ eſt. s̃. de interdictꝪ. in gñe. nunc videamus in ſpecie et ꝙ interdictoꝛuꝫ q̃dã ꝓ vniuerſitate q̃dã ꝓ rebꝰ ſingulꝪ cõpetunt et digniora ſunt ea q̃ ꝯpetũt pro vniuerſitate de eis ꝓmo videamus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Eſt ãt interdictū quoꝝ bonoꝝ qñqꝫ di
rectū qñqꝫ vtile. Directū daꝑ ei qui eſt
bonoꝝ poſſeſſoꝛ. vtile daꝑ ei q̃ ſuccedit
de iure ciuili ex teſtō vel ab inteſtato.ꝭ.
.e.l.i. Et daꝑ ꝯ eū q̃ poſſidet ꝓ herede
vel ꝓ poſſeſſoē ſicut et hẽditatꝭ.petitio
Et ꝓponiꝑ cauſa adipiſcendi poſſeſſio/
nis oīm coꝛpaliū reꝝ .nã incoꝛpalia nō
veniūt in hoc interdictum.ff.e.l.i.et.ij.
Et dicit glo. rubꝛice hic in fine. ꝙ hoc
interdictū et ſeq̃ẽs ſumūt noīa a prin
cipijs edictoꝝ in quibꝰ ita continebaꝑ
quoꝝ bōꝛuꝫ illi ex edicto meo poſſeſſio
data ẽ.ꝛc.ff.e.l.i.in prin. vi.qꝺ dixi.ff.e.

Quoꝛum legatoꝛū.

Glo.rubꝛice continuat.ꝙ hoc inter/
dictū eis cōpetit q̃bus et ſuperiꝰ ideo
eo p̄miſſo hoc ſupponiꝑ qꝺ daꝑ aduerſꝰ
legatarios et eoꝝ ſucceſſoꝛes ſua auc̃te
legata occupãtes ſm glo.rubꝛice hic et
datur heredi et bonoꝝ poſſeſſoꝛi .i.cui
libet vl̃i ſucceſſoꝛi et heredibꝰ heredū
et veniūt in hoc interdicto res legate
coꝛpales vel incoꝛpales vt ſeruitutes
.ff.e.l.i.§.iſꝪ.et.§.qꝺ ait pꝛetoꝛ. Itẽ notã
duꝫ ꝙ q̃dã dixerūt hoc interdictū locū
nō habere niſi cū heres rōne falcidie
vult vti retentione legatoꝝ.ꝭ.e.l. vna ī
prin.hoc placꝫ Azo.hic Itẽ notanduꝫ
ꝙ ſi legatariꝰ pꝰ aditã hereditateꝫ oc/
cuparet legatū denegareꝑ ſibi actio le/
gati vt.ſ.de lega.nō dubiū.et ſic in pro
pꝛietate et poſſeſſione ſibi pꝛeiudicat ſꝫ
añ hereditateꝫ occupãdo ſibi in actiōe
vel ꝓpꝛietate nō p̄iudicat poſſeſſioneꝫ
tñ reſtituet.ff.e.l.i.i.Ꝫ.ꝭ.e.l.i.vi.gl. in.c.
paſtoꝛalis.ex̃ de cauſa poſ.⁊ ꝓpꝛie.⁊ qꝺ
dictū eſt in legatꝭ.idẽ dicendū in dōna/
tione cauſa moꝛtꝭ.

Unde vi.

Dictū eſt.ſ.de interdictꝭ.q̃ ꝓponuntur
cauſa adipiſcẽde poſſeſſionis. videamꝰ
de his q̃ ꝓponūꝑ ad recupandã poſſeſ/
ſionem Et hꝫ locū hoc interdictū cum
q̃s poſſeſſionem ſoli ꝑ vim cōmiſit.per
vim intellige expulſiuã nō cōpulſiuaꝫ
quia ꝓpꝫ compulſiuaꝫ vim daꝑ actio ꝙ
metus cauſa vt.ff.e.l.ſi reꝝ.et diciꝑ qua
drupliciter vi. vi.in.c.ad audientiã.ex̃ qꝺ
me.cauſa.et ſumitur iſtud nomẽ vñ vi
a pꝛincipio edicti vt.ff.e.l.i.in prin. Et
daꝑ contra ſpoliantẽ mandantẽ et ratū
habentẽ.l.i.§.deieciſſe.ff. de vi et vi.ar.
.c.cum ad ſedem.ex̃ de reſti.ſpo.

Si per vim vel alio

modo abſentꝭ.turbata fuerit poſſeſſio.

Dictuꝫ eſt.ſ.de turbata poſſeſſione
pñtꝭ.nūc dicamꝰ de turbata poſſeſſione
abſentꝭ. Circa hoc ſciendū ꝙ poſſeſſio
abñtꝭ.qñqꝫ turbaꝑ ꝑ vim qñqꝫ ꝑ reſcri/
ptū pꝛintipis et ſiquidẽ turbaꝑ ꝑ vim
expulſꝭ his quia detinebãt noīe abñtis
daꝑ cōdictio ex lege iſta ad recupandã
poſſeſſionẽ detinenti noīe abſentꝭ.etiã
ſi ſeruus erat qꝺ eſt ꝯ regulã regulã ge
neralẽ Itẽ cuilibꝫ amico nomine ab/
ſentꝭ.licꝫ conſtat eum non habere man/
datū licꝫ extraneꝰ ſit qꝺ eſt ꝯ regulam
generalẽ.et daꝑ iſta condictio ꝑꝑetuo
nō ad annū tm̄ ſicut interdictū vñ vi.
et ſubijcit vel alio mō veluti ſi ab im/
peratoꝛe vel aliquo iudice ſit impetra/
ta nã et ħ q̃dãmodo turbatur quo caſu
loq̃tur.l.ij.ſm glo. rubꝛice vñ nō fit iō
innouatio poſſeſſionis ꝙ negocioꝝ mlꝭ
ta ꝑtiū aſſertione pãduꝑ et ꝙ ꝑ nimiã
inſtãtiã lr̃e impetrate ſunt.l. vl.ꝭ.e.

Uti poſſidetis.

Gl.ru.ꝯtinuat.ꝺ inꝑdictꝭ.adipiſcẽde et
recupande dixit nūc de retinende.i.de
interdicto vti poſſidetꝭ. et cuius gra/
tia de interdicto vtrobi Et ſciendum
ꝙ interdictum vti poſſidetis habet lo/
cum in rebus immobilibus tm̄ ſed in/
terdictum vtrobi hꝫ locum in bonis
mobilibus et vtrūqꝫ datur ꝯ turbantẽ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quē in poſſeſſiōe vñ cōpetit int̃ litiga
tores q̄ꝝ vterq̧ dicit ſe poſſidere et ꝑ
alteꝝ turbari in poſſeſſiōe.vi.in.c.licꝫ
ex de ꝓbatl.et dr̄ vtrobi ab vter ⁊ vbi
q̧ dat̃ ei apud quē eſt poſſeſſio rei. Et
cōponit̃ vtrobi ſm glo.l.i.ꝭ.e.ab vtruꝫ
.i.apd̕.⁊ vbi.i.quē.et ſic apd̕ quē.d̕ ex/
pōne vi.qd̕ dixi vtrobi.Et dr̄ vti poſ/
ſidetl.q̧ iudex in iſto int̃dicto ꝓnūciat
vti poſſidetl.ita poſſideatl.vi.in.d.c.licꝫ
vi.qd̕ dixi lati⁹.ff.vti.poſſi. ¶Tdis

De tabulis exhibē⸗

Glo.rubrice exponit.i. teſtis et ōni
ſcriptura q̄ ad teſtm̄ ꝑtinꝫ.ff.e.l.i.§.hoc
interdictū Exhibere āt eſt materie ap
prehendende copiā facere. et eſt exhi/
bitio facienda apud p̄torē Et dat̃ iſtud
interdictū omnib⁹ q̄bus eſt aſcriptum
aliq̄d in teſtō.ff.e.l.iij.§.ſolent. et dat̃ ꝯ
eū q̄ tabulas hꝫ vel dolo fecit q̄ minus
haberet.ff.e.l.i.§.i.et eſt hoc interdictū
ꝑpetuū et dat̃ heredibus.ff.e.l.iij.§.vt.

De liberis exhibendis ſeu de/ducēdis et de libero hoīe exhibēdo.

Poſt interdictū de tabulis exhibēdis
ſupponit de liberl.exhibendis ꝛc.⁊ vi.g.
rubrice q̄ dicit q̧ hec rubrica hꝫ duas
ꝑtes Prima d̕ liberl.qd̕ eſt inductū ſui
iurl.tuēdi cauſa Scd̕a de libero hoīe
exhibendo et hoc officij cauſa vt.ff.de
interdict.l.ij.§.iurl.ſui. Itē pma alia eſt
d̕ exhibēdis ⁊ ſic exhibitoriū tm̄. alia d̕
deducendis vt ducere liceat.ff.e.l.i.in
prin.et.l.iij.in prin.et.§.i. Et nota q̧ de
vltimo nulla lex eſt in hoc titulo ſꝫ hꝫ
locū qñ q̄s dolo malo libeꝝ hoīeꝫ tenꝫ
inuitū .ff.de li.ho. ex.l.i.et dat̃ ꝓ exhi/
bitione facienda.i. vt homo ꝑducatur
in publicū et cōpetit omnibus nō ſer/
uis neq̧ eis qui ſuſpecti ſunt calumnia
ri vel colludere Datur autem interdi/
ctum de liberl.exhibendis patri qui hꝫ
filium in poteſtate.et idem in auo pat/
no et ſimilib⁹ ꝯtra quēlibet detinentē
eum eā ve qui eſt in ptāte agentl.et dat̃
pro exhibitione facienda vi.de hoc in
.l.i.ꝑ glo.ꝭ.e.et vi. bonā glo.in.c.fi.ex̄ d̕
conuerſi.in fi. Interdictū āt de liberis
deducendis datur eis et in eos quibus
et in quos datur proximū.ſed datur ad
aliud ſcꝫ vt quis poſſet eos deducere
que ſunt in ſua ptāte non tamen da/
tur patri contra filiuꝫ ſed ſuccedit no/
tio pretoria ſeu officiuꝫ iudicl.apd̕ quē
diſceptetur vtrum quis ſit in poteſta/
te an nō.ff.e.l.deinde.i.ꝶ.i.et.ij.§.vi.qd̕
dixi.ff.de li.ho.ex.et.ff.de li.exhi.ſeu de
ducen. ¶Sano interdicto.

De precario ⁊ ſalui⸗

Dictū eſt d̕ exhibitorijs interdictis
nunc videamus de hoc reſtitutorio in/
terdicto qd̕ naturalem habet in ſe eq̄/
tatem vt.ff.e.l.ij.§.i. Eſt aūt precarium
qd̕ precibus petenti vtendū concedit̃
tandiu q̄diu is qui conceſſerit patit̃
ſine vſus prefinitione Et differt a cō/
modato vt dixi.s̄.de cōmoda.⁊ vi.in.c.
vl.ex̄ de preca. Saluianum autem int̃/
dictum datur locatori fundi ruſtici cō/
tra colonum et eius heredem. vtile ve
ro datur eis contra extraneum poſſeſ/
ſorem pro adipiſcenda poſſeſſione rerū
illataꝝ q̄ tacite locatori ſūt obligate.ꝭ.
e.l.i. Et differt hoc interdictū ab acti/
one ſeruiana quia in interdicto ſatl.eſt
ſi probet colonū poſſediſſe. at in ſeruia
na opꝫ euꝫ ꝓbare colonum dn̄m fuiſſe
.ff.e.l.i.et vi.qd̕ dixi.ff.de ſaluia. inter/
dict.et.ff.de preca.

De edificijs priuatis

De int̃dictl dictū eſt et q̧ per ea pri/
uata edificia conſtructa defendunt̃ tu/
ent̃.ideo de ꝑuatl edificijs ſuppoīt Hic
ſciendū q̧ nemo priuat⁹ cogitur domū
de nouo edificare niſi ſint curiales ſin/
gularium vrbium q̄ꝝ munijs tenentur

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſinſeruire et caꝝ frequentiam augẽ cõ/
pelluntur tñ non curiales reſtaurare
domus ſi fuerint rupte vel neglecte.l.
ſingularium.§.e. Item ꝑmittit cuilibet
murali ambitu fundos ꝓprios ſeu loca
ſui dominij vallare.§.e.ꝑ prouinciã pre
terq̃ ſi mãz ſeditiõis ꝑbeat vl'ad emu
lationem alterius ciuitatꝭ.ꝑtineat.ff.de
oꝑ.pub.l.iij. Item in edificatione non
debet quis excedere vſitatũ modũ alti
tudinis.§.e.l.i. Et ſciendum ꝙ in.l.vl.§.
.e.tractatur de no.oper.nũ. de q̃ dicaz
.ff.de no.ope.nũ. glo.in.d.l.vl. dicit ꝙ
quidã hic habent rubricam ſed non eſt
neceſſaria ſ3 de materia eius tractatur
ſub titulo de edifici.pua. Tu vi. quod
dixi lati⁹.ff.de no.oper.nũ. C cis.

De operibus publi⸗

Glo.rubrice continuat.de priuatꝭ.
dixit oꝑibus licet et de publicꝭ.miſcue/
rit.nunc principaliter de publicꝭ. Hic
ſciendum ꝙ ad conſtructionem et re/
ſtaurationem pontiũ et aqueductuũ et
murorum omnes certatim facta oꝑum
et pecuniaruz collecte concurrẽ debẽt
nec aliquis ab hmõi conſortio dignita/
tis vel religionis priuilegio ſe excuſaẽ
debebit.§.e.l.ad portus. Et ſunt opera
publica atq3 ex predictꝭ.muri ciuitatis
foſſata menia turres pretoria ꝛc. vi.l.
omnes.ꝙ magiſter fabce tenetur vſq3
ad.xv.annos ſi iurat niſi hoc cõtingat
caſu fortuito.

De ratiocinijs ope⸗

rum publicoꝝ et patrib⁹ ciuitatum.
Olim preſides et proconſules ꝑ diſ/
cuſſionibus ratiociniõꝝ publicoꝝ et ci
uilium redditũ certã penſionem con/
ſequebantur que hodie patribus.i.de/
fenſoribus ciuitatum eſt deputata.§.e.l.
vnica et puniuntur proconſules preſi/
des ꝯtrium facientes vt ibi.

De pignoribus et

hypotecꝭ.
Mentionem.ſ.habuim⁹ de ſaluiano in
terdicto qd̕ pro pignoribus intendiẽ
iñ occaſione ſumpta de pignoribus lo/
q̃mur Dicitur autem proprie pignus
res mobilis que pignori eſt obligata ⁊
tradita a pugno ſc3 ꝙ pugno vel ma/
nu traditur.ff.d̕ v̕.ſigni.v l'plebs.§.pi/
gnus.improprie tñ etiam in re immobi
li tradita pignorꝭ.ob⁰ contrahitur ⁊ pi
gnoraticia ac⁰ naſcitur.vbi autem nõ
tranſit poſſeſſio in creditorem dicitur
hypoteca.ff.de pigno.actio.l.ſi rem.§.
ꝓprie ſed q̃ntum ad hypotecariã actio
nem nihil refert inter pignus et hypo
tecam et ita in ſono tm̃ nomin s dĩa eſt
.ff.e.l.res.§.inter pignus. Inſtꝭ.de acti.
.§.inter pignus.

In quibus cauſis

pignus tacite contrahitur.
Dictũ eſt q̃liẽ pign⁹ ꝯtrahitur expreſ/
ſe per conuentionem. nunc qualiter ta
cite Circa hoc ſciendum ꝙ marito ob/
ligata ſunt omnia bona eius qui ſibi ꝓ
mittit dotem pro muliere Item mulieri
obligata ſunt omnia bona mariti ꝓ re/
ſtituenda ſibi dote.ſ.d̕ rei.vx.ac.l.vni
ca.§.et vt plenius. Item lõtori fundi
fructus ex eo ꝑcepti obligati ſunt taci
te vi.ff.e.l.iij.predijs et.§.e.l.ꝗuis. vi⸗
plures cauſas.§.e.ꝑ totũ.et.ff.e.ꝑ totũ.

Si aliẽa res pignori

data ſit.
Et ſi pro mutuo dedi pignori rem alie
nam non tenet ob⁰.l.pe.§.e.ſi tñ procu/
rator citra dñi voluntatẽ rem obligat
ĩic3 non tenet ob⁰ ſi tamen pecunia cre
ditoris in' rem dñi conuerſa conſtabit
vtilis erit exceptio creditori deſiderã/
ti ſibi ſolui dũtaxat qñ nũerauit.§.e.l.i.
ſi tamen res que non fuit in bonis de/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

bitorꝶ. tpe obligatiõis icipiat poſtea eẽ
in bonis debitorꝶ. confirmaṫ pign⁹ vti
liter.l.cũ res.ĩ.e. Itẽ tutor p̄t obligare
rẽ pupilli vt ſiſtat in iudicio.ſ.de admi
niſ.tu.l.vl.§.ↄfeſſionẽ Itẽ ĩpator alienã
rẽ p̄t obligaṙ.ſ.de q̃drie. pre.l. vnica.
Regulariṫ enĩ aliena res nõ p̄t pigno
ri obligari ſꝫ bene vendi ꝙ pignorans
debet conſtituere ius in pignore ſed in
venditione ſufficit ꝙ tradat et caueat
de euictione.l.ſi in rẽ.ſ.de ꝯhen.emp.

Que res pignori ob

ligari poſſunt vel non et qualiter pi
gnus contrahatur.

Circa hoc ſciendum ꝙ in quibuſdam
rebus non poteſt pignus conſtitui vt
in his qui nõ ſunt in cõmercio nr̃o ſcꝫ
in monumento.ĩ.e.l.iij. Itez ſacris va
ſis vel ornamẽtꝶ.eccleſie.l.ſancim⁹.ſ.de
ſacroſanct.eccle. Item liberi hoĩs non
valet ob⁹ pignorꝶ.regulariter Itez cle
ricus non poteſt bona beneficij obliga
re in pignus conuẽtionale ſed bene in
iudiciale de quo in.c.ꝑuenit. ex̃ de fide
iuſ. Et contrahitur pignorꝶ.ob⁹ ſola cõ
uentione vñ qui emptiones agrorum
ſuoꝝ.i.inſtrumẽta emptionalia obliga
uit ipos agros videṫ obligaſſe.ĩ.e.l.ij.
hoc in pignore cõuentionali. Itez hoc
q̃ntũ ad hypothecariam. pignoraticia
nõ naſcitur niſi re tradita creditori vt
.ſ.de pigno.dixi.

Qui potiores in pi

gnore habeantur.

Om̃ ſuꝑ pignore inṫ creditores q̃s ſit
in eo potior plerunqꝫ contendiṫ ideo
ponit q̃ potio.in pig.ha. Et ſciendum
prior creditor p̄fertur regulariter ſi tñ
ſcḋs creditor mutuauit pecuniã ad cõ
ſeruationem pignorꝶ.et in ea cauſa pe
cunia eſt conſumpta p̄fertur ſcḋs pmo
veluti ſi nauis fuerit obligata vel ad
armandam cã vel reficiendam credidi
mea enĩ pecunia ſaluã fecit toti⁹ pigno
ris cauſam Idem ſi credidi in cibarijs
nautaꝝ ſine quibus nauis non poterat
ſalua ꝑuenire Item prefertur ſcḋs ſi ex
pendit in funerando teſtatorẽ. funera
ria enĩ ſuꝑat omne es alienuꝫ cũ bona
ſoluendo non ſunt adeo vt preferatur
priori habenti tacitã hypothecaꝫ.ff. de
relig.l.pe.al' prius prefertur niſi ſcḋs
poſſet aliqḋ priuilegium de his vel ſiṁ
pretendere ꝛc.

De his qui in prioꝝ

creditoꝝ loco ſuccedunt.

De his qui ſuo iure potiores ſũt alijs
dictũ eſt. videamus de his qui alteri⁹
beneficio potiores cenſenṫ.i. de his q̃
in prioꝝ creditoꝝ locũ ſuccedũt Hic
ſciendũ ꝙ q̃ñqꝫ priori creditori ſoluiṫ
pecunia a debitore q̃ñqꝫ ab ex̃neo q̃ñqꝫ
a ſcḋo creditore.ſi a debitore et ſua pe
cunia ſcꝫ quã nõ accepit ab alio mutuo
tunc liberatur pign⁹ ab illo creditore
Si debitor ſoluat creditori pecuniam
quã ab alio puta ticio mutuo accepit ꝛ
velit tici⁹ ſuccedere in pignus qḋ fue
rat obligatũ ei cui ſolutum eſt tria exi
guntur vt ſuccedat.i.ꝙ ad hoc det mu
tuo vt libereṫ pign⁹. Item ꝙ paciſcaṫ
de ſuccedendo in ius priorꝶ. Itẽ ꝙ pe
cunia ꝑueniat ad pmũ tũc enĩ ſuccedit
iſte ticius in ius pmi Itẽ ſuccedit ĩ or
dinem tpis.i.vt preferatur eis quibus
p̄ferebaṫ ille.ſi ꝟo extrane⁹ ſoluerit p⁹
creditori neceſſe eſt vt numeret pecu
niaꝫ et vt paciſcaṫ de ſuccedendo.ĩ.e.l.
.i.ſi vero ſcḋs creditor ſoluat pmo cre
ditori vel eo non accipiente cõſignet ꝛ
deponat etiã nullo pacto appoſito ſuc
cedit in ius primi.ĩ.e.l.vlti.

Si antiquior credi

tor pignus vendiderit.

Dictũ eſt.ſ.q̃liter in ius priorꝶ.credito
ris vel ꝑ pactum vel ſolutioneꝫ alias

ſuccedat. nūc aūt ſupponit qualiter ſuc-cedatur p venditionem Eſt igit̃ ſcien-dum q̄ ſi antiquior creditor vendat pi-gn⁹ ſequentes creditores vel debitoēs pign⁹ auocare non poſſe. ꝭ. c. l. i. in prin. niſi vēdiderit ſub eo pacto vt liceat de-bitori pignus recupare et niſi vendide-rit fideiuſſori qui tenebat̃ ei vel ſecūdo creditori. ff. de diſtract. pig. l. ij. ſi autem debitor priori creditori dederit inſolu-tū pignus nō admittit̃ ſecūdo credito-ri hypothecaria actio ſicut etſi debitor eandē rem vendidiſſet. d. l. i. ꝭ. c. §. cū āt.

Si communis res

pignori data ſit.

Et dic q̄ rem quā habet aliq̄s cuꝫ alio coēꝫ ñ poteſt obligare niſi pro portio-ne ſua ſocio inuito ſed conſenſu eius precedente vel ſequente ſi maior eſt et compos ſue mentl. et nō prodigus ob⁹ tenet inſolidum. ꝭ. c. l. i. fiſcus tñ rem cō-munē inſolidū p̄t obligare. ſ. de cōmu-ni re. ali. l. ij.

De pretorio pigno-

re et vt in actionibus etiam debitoris miſſio pretorij pignorl. procedat.

Dictum eſt q̄liter p conuentionem pignus conſtituatur videamus qualit̃ conſtituatur p p̄torem ſiue p iudicem Cōſtituit̃ āt pign⁹ p̄toriū p miſſionem in poſſeſſioneꝫ. ff. de pig. non eſt mir. §. ſciendū Et erit pretoriū pignus ſi fiat miſſio ex ea cā quā p̄tor iubꝫ fieri puta vt caueat̃ ꝑ legatl. vel dāno infecto vl̃ ꝑ opis noui nūciatiōe de ope demolīē do Judiciale eſt cū iudex iubꝫ mitti in poſſeſſioneꝫ ex officio ſuo vt mādetur executioni diffinitiua ſnīa Et p̄mo ca-piunt̃ mobilia ſcd̃o īmobilia. tertio pue-nit̃ ad noīa vi. gl. ī. l. ñ. ſ. q̄ po. ī pig. ha.

Si in cauſa iudica-

ti pignus captum ſit.

Hic ſpecialit̃ tractat̃ de eo pignore qd̄ capit̃ in cauſa iudicati. i. ꝑ iudicato exequēdo. Et ſciendū q̄ olim p⁹ duos menſes pignus in cauſam iudicati ca-ptū diſtrahere licebat. ff. de re iudi. l. de-bitorib⁹. ſꝫ hodie nō niſi p⁹ q̄tuor men-ſes. ſ. de vſu. rei iudi. eſt vl. non āt p̄t iuē dñij regulariter victori adijci ſi tñ emptor nō extiterit vel nō dignū p̄ciū obtulerit victor alteri⁹ vice ex officio poterit emere. ꝭ. c. l. ij. et. iij.

Si pignus pignori

datum ſit.

Nō ſolū a dñis ſꝫ etiā a nō dñis res ob-ligantur puta ab his quib⁹ ſunt obliga-te ideo de his ponit Nō ꝭ q̄ pignus pignori obligari p̄t et dat̃ actio ſi exce-ptio ſcd̃o creditori q̄ten⁹. i. q̄diu vtra-q̄ꝫ pecunia debet̃ ſi ꝭ vtraq̄ꝫ pecunia ñ fuerit debita qd̄ contingit vtraq̄ꝫ ſolu-ta vel etiā altera pignus ꝑmittit̃. ff. de pig. grege. §. cum pignori vi. in. c. cum contra eū de pig.

De partu pignoris

et omni cauſa.

Queādmodū locū hypothecaria actio pro ancilla obligata ita etiā locuꝫ hꝫ ꝑ ptu et pro omni cauſa et acceſſione. i. ꝑ ptu ſcd̃o vel tertio vi. l. i. ꝭ. c. de ptu ꝛ d̃ opis ꝑ q̄b⁹ cōpetit hypothecaria vi. l. ij. ꝭ. c. Cris.

De remiſſiōe pigno

Uiſum eſt q̄lit̃ pign⁹ cōſtituat̃. nūc videndū q̄lit̃ diſſoluatur Et ſciendum q̄ pign⁹ q̄nq̄ꝫ extinguit̃ inuito credito-re q̄nq̄ꝫ eo volēte diſſoluit̃ eo inuito ſi in tātū vel in amplius pign⁹ reddidēit de trib⁹ q̄ntū debitū fuerit. ff. d̃ pig. ac. l. vl. vel ſi ꝯſtituat ācillā ſibi impigno-ratā. ff. d̃ pig. ac. l. elegāt. §. vl. volūtate creditorl. extinguitur q̄nq̄ꝫ expreſſa q̄ꝫ tacita vt hic p totū.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Etiam ob chirographariã pecuniã pignus teneri poſſe.

Gl. rubrice exponit chirographariã .i. q̃ ſine pignore debet̃ ꝑ chirographũ vt .s. q̃ po. in pig. ha. l. cũ tibi. ſʒ q̃d ſi debet̃ ſine chirographo Rñdeo idẽ. cũ eni hec. l. in § pe. loquit̃ gñalit̃ tota generalit̃ erit intelligenda ſicut et ſi pncipiũ vt ar. ff. de iur. et fac. ig. l. fi. § ꝛ lucʒ. Et ꝑt rubrica allegari ꝓ lege. et eſt chirograph⁹ inſtrm vel lr̃a in qua debitor confitet̃ ſe creditori obligatũ.

De diſtractione pignoris.

Nõ celebrata ſolutiõe nec eo interueniente q̃d habet̃ ꝓ ſolutione pign⁹ expedit diſtrahẽ. videam⁹ igit̃ q̃s poſſit diſtrahere et qñ et q̃liter et quis ſit effectus. Eſt ãt diſtrahẽ pign⁹ illud vendere. q̃d ꝑt facere creditor et eius hẽs. ff. e. l. creditor. nõ ſoluta pecunia ĩ totum nã ſi modicũ q̃d reſtet creditor nõ amittit facultatẽ diſtrahẽdi. ff. e. l. ꝙdiu. Vendit ãt creditor qñ hoc cõuentũ ẽ et ſi cõuentũ eſt ne diſtrahat nihilominus vendit obſeruato certo modo de quo in l. vnica § i. et ij. j. de iure do. ĩpe. et vi. Inſti. q̃b⁹ alie. li. l. non § econtra. et ibi gl. in ꝟbo certus.

Debitorẽ venditionem pignoꝝ impedire non poſſe.

Rubca iſta ꝓ lege allegat̃ et procedit rubrica ꝙ debitor nõ ꝑt ĩpedire vẽditionẽ pignorꝝ. ſcʒ ꝑ denũciationẽ int̃ viuos et ꝓhibitionẽ ſcʒ ne emat aliq̃s neq̃ in vltĩa volũtate dicẽdo ꝙ alicui ñ obligauit ꝑdia ſʒ bñ ꝑ oblationẽ pecunie debite et creditoẽ ñ accipiẽte ꝑ cõſignationẽ ꝑt impedire venditionem pignoꝝ. l. i. ꝛ ij. j. e. Etre agatur.

Si vendito pignore

Sepe contingit agi vẽdito pignoꝛẽ iõ ꝙ poit ſi vẽdito pignore agat̃ Videndũ ĝ ſi vẽditio pignorꝝ. fuerit ñ iure fcã. tũc debitor ꝑt itẽrarẽ rei vẽdicationẽ ꝯ emptorẽ. remouet̃ tñ ꝑ doli exceptionẽ niſi reſtituat emptori pecuniã quã ſoluit ei⁹ creditori ſi ãt iuẽ fcã ſit vẽditio tñ minori ꝓcio gr̃a vl' dolo dʒ debitor p⁹ ꝯuentẽ creditorẽ ſi ipe ñ ẽ ſoluẽdo ꝯueniret emptorẽ et nec̃ hʒ reſtituẽ rẽ emptã ſi tñ ipe ꝑticipauerit cuʒ creditore fraudẽ alioquin ñ eſſet ꝯueniend⁹ vi. h. l. i. iij. et iiij. ꝑ totũ. j. e.

De luitiõe pignoris

Quia pignorꝝ. diſtractio ĩpedit̃ ꝑ ei⁹ luitionẽ vl' liberationẽ. iõ ponit de ea Sciẽdũ ꝙ fit luitio pignorꝝ. ꝑ ſolutionẽ vl' ꝑ ſatiſfactionẽ toti⁹ debiti. j. e. l. i. ꝛ vl. Itẽ ſi quoq̃ mõ tollat̃ ꝑſonalis et ꝑncipalis ob° ſi tñ tollat̃ ipo iuẽ ꝛ cũ effectu vt ꝑ cõfuſionẽ vl' ꝑ ſucceſſionem ſi aũt ꝑ exceptionem tũc vt. l. ij. j. e.

Si vn⁹ ex pluribus hẽdibus creditorꝝ. vel dbitorꝝ. ꝑtẽ ſuã dbiti ſoluẽit vl' accepit.

Quãuis vn⁹ ex creditorib⁹ ꝑtẽ debiti accipiat ñ tñ ꝑiudicat̃ ceterꝝ. q̃ min⁹ q̃libʒ hẽdũ pign⁹ poſſit ĩſolidũ vẽdicaꝛ̃ licʒ ꝑſonal' actio int̃ eos diuidat̃ ꝓ hẽditaria portiõe. nõ tñ ẽ ita ĩ hypothecaria vt. j. e. l. i. ꝛ. ij. Idẽ ẽ ĩ hẽdib⁹ debitoris vt ñ ꝓdẽ ceterꝝ. vno ſoluẽte q̃ min⁹ creditor pignus diſtrahat ꝛ inſolidum ꝓt fami. hercıſ. l. heredes § idẽ iurꝝ. et § idem obſeruatur.

Si pignoris ꝯuẽtiõe ʒ nũeratio ſecuta ñ ſit.

Hic ſciẽdũ ꝙ ſi alicui ꝯuẽtiõe fcã de ĩpignoratiõe dom⁹ mee ſr h traderem chirographũ meũ in q̃ ꝯfiterer me recepiſſe cẽtũ florꝝ. ab eo ſr domũ meã ꝛ ex p⁹ illã pecuniã mihi nũare recuſaẽt ob tẽto chirographo dat̃ mihi actio ꝯ euʒ nõ nũerate pecunie vl' ſi ipe ꝯueniat me poſſũ excipe de ñ nũata pecunia et pñt

hic omnia repeti q̄ dicta ſunt.s̄.de non numerata pecunia. ¶petrando.

De iure dominij im

Scz ĩ re ſibi hypothecā vł' pignorata Creditor eni q̄ hz pign⁹ nō dz ſibi reti nere rē ĩpignoratā ſz dz alijs vendē vł' ĩpetrare ius dn̄ij ſcz vt liceat eā ſibi ꝓ debito iure dn̄ij vt ſuā poſſidere.qđ tūc facere poterit qn̄ null⁹ repitur emptor vel q̄ pl⁹ eo dare velit de q̄ in.l.vetuſtiſ ſima.ꝭ.c.vbi etiā tractaẗ qn̄ ip̄e creditor p̄t vēdere pignus et qn̄ impetraẽ ius dn̄ij Ange tn̄ in.l.debitorib⁹.ff.de re iu di.intelligit iſtā.l. vetuſtiſſimaz alle.in creditore feneratore tm̄ ſz ſi nō eſt fene rator tūc ſi nihil eſt actū de pignore vē dendo p̄t creditor pign⁹ vēdē ĩmedia/ te cū debitor fuit in mora ſoluēdi etiaz ꝑ inẗpellationez ex̄iudicialē ꝑ.l.ſi con uenerit.ff.de pig.ac.ſi vero eſſet actum ne vendaẗ tūc nō obſtante pacto pote/ rit creditor p⁹ trinā d̄nūciationē pign⁹ vendē vt.d.l.ſi cōuenerit.p⁹ iſtas tres denūciationes dz creditor ꝑ bien̄iū ex/ ſpectare an̄q̄z vendat.et hoc in pignoꝛ̄ ꝯuētionali In pignore iudiciali dic vt dixi.s̄.ſi ex cauſa iudi.pig. cap.ſic d̄ pre torio dic ꝙ relinqtur arbitrio iudic̄l.qn̄ vendi p̄t ita tenz dy.in.l.ſi finita.ꝭ. Iu/ lianus .ff.de dam. infect.

De pactis pignoꝝ ꝛ

de lege ꝯmiſſoria ĩ pignorib⁹ reſcīdēda

Qm̄ in pignoꝝ datiōe et diſtractiōe pacta apponunẗ iō de eis intendit tra ctaꝛ̄ Vn̄ ſcias ꝙ pactoꝝ pignoꝝ q̄dā ſt̄ vtilia puta q̄ adhibēẗ vt creditori cer/ to modo vel loco vel tp̄e diſtrahē lice/ at et ſilia Inutilia ſunt pacta in pigno rib⁹ vt legł.cōmiſſorie Et eſt pactū legł. cōmiſſorie qđ fit vt nō ſoluta pecunia ad diē res fiat creditorł.q̄ſi ſibi vendi/ ta ꝭ.c.l.i.vel hēbit ꝓ pecunia emptum pign⁹ vel ſit ei ius faciēdi qđ vult vel

ſilia.ſz ſi dicā habeas tūc emptū tāta pe cunia q̄nti tūc valuerit valz.ff.de pig. ſi fund⁹.ꝭ.fi. Ita.dic̄ gl.in.l.i.ꝭ.c. Itē nō valz pactū q̄ nō licz pign⁹ luere vel in ꝑpetuū vel an̄ diē ſolutiōi infixam.l.ſi duo.ff.de preca.de mā vi.in.c.ſignificā/ te extra de pigno. ¶preſcriptł.

De exceptiōib⁹ ſiue

Glo.ru.ꝯtinuat.dixit de iure agēdi nūc de iure defendendi ꝛ qđ dicit p̄ſcri ptionib⁹ large poniẗ licz al' ꝓ tp̄ali tm̄ poniẗ ſm glo.rubrice h Eſt āt exceptio rei defenſio ꝑ quā ſe defēdit et tueẗ ab actore Exceptionū alie dilatorie alie ꝑ emptorie. Dilatorie ſunt q̄ cām diffe/ runt Inſtł.e.ꝭ.appellanẗ. Peremptorie ſunt q̄ actionē vel intentionē agētł.ex/ cludūt ſm gl.in.c.i. de litł. cōteſtł.li.vi. vt pactū de n̄ petēdo. et exceptio doli mali.iuramētū de n̄ agēdo.ff.e.l.ij.ꝛ.iij de hoc et de multiplici exceptiōe vi.g. ĩ.c.exceptionē ex̄.e.ꝛ qn̄ dz ꝓponi tā di latoria q̄z ꝑemptoria vi.in.d.c.i. de litł. cōteſtł.li.vi.ꝫ in.d.c.exceptionē.Et dic ꝙ ꝑemptoria regłariẗ dz ꝓponi p⁹ litł. ꝯteſtł.niſi fuerit exceptio rei iudicate rei trāſacte et litł.finite Dilatoria regłariẗ an̄ litł.ꝯteſtł. vi.in.c.paſtoralis ex̄ e.ꝛ in iuribus.s̄.alle.

De litigioſis.

Glo.ru.ꝯtinuat.ꝙ gen⁹ exceptiōis res litigioſa inducit.iō de ea dicit vt.ff.e.l. .i. Et potes legere auc̄.ſup̄ rubrica ſm Bul.vel ſm Azo.ſup.l.i.vel ſz Azo.d̄ exceptł.in gn̄e dictū ē.nūc āt poit ĩ ſpē de ea exceptione q̄ ꝓpẗ ꝯctū ſr re litigi/ oſa initū ꝯpetit.Eſt āt res litigioſa de cui⁹ dn̄io cauſa moueẗ inẗ petitorem et poſſeſſorē iudiciaria cōuētiōe vł' p̄cib⁹ p̄ncipi oblatł.et iudici inſinuatł. ac ꝑ eū futuro reo ꝯgnitł. Iſta ſt̄ v̄ba auct.liti gioſa.ꝭ.e.et vi.ibi gl.q̄ declarat de pena litigioſi ꝯct⁹ hoc eſt illi⁹ q̄ ꝑ ꝯctū r̄cipit

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

vel tradit rē litigioſā. dic breuit̄ q̄ due
ſunt pene litigioſi ꝯct⁹. pma ē q̄ ꝯct⁹ ñ
tenz. ſcōa ē q̄ ꝯhentib⁹ ipoit̄ certa pe
na de q̄ videbit. tex. in. l. vlt. c. ꝛ glo. in
ꝟbo litigioſi. et ibi doct. et vt litt. pē. c.
eccl'ia pmo. et vi. in palle. loct. ꝯct⁹ qui
pñt fieri de re litigioſa.

De cōtrahenda et

committenda ſtipulatione.

Eſt āt ſtipulatio ꝟboꝝ cōceptio qb⁹ is
q̄ interrogat̄ datuꝝ factuꝝ ve ſe id qd̄
interrogat⁹ eſt ſpondet. ff. e. l. ſtipulati/
onū. §. ſtipulatio Et dicta eſt ſtipulatio
q̄ ſtipulū apd̄ vetēs firmū appellabat̄. ꝛ
deriuat̄ a ſtipite vi. Inſtl. e. i pn. et quō
dīt a pacto et pollicitatiōe. dictū eſt. ſ.
de pact. Cōcipiunt̄ ſeu ꝯtrahunt̄ ſtipu
lationes. etiā ſi nō ſolēnib⁹ vel directl.
ꝫ qbuſcūq̄ ꝟbis cōſenſu ꝯhentiū cōpo
ſite ſint vl' legib⁹ cognite ꝛ ſuā hñt fir/
mitatē. l. oēs. ꝉ. e. Cōmittit̄ āt ſtipulatio
ſi eſt pura ſtatim cū ꝯcta eſt vñ dī ſtati
cedere et venire dies ei⁹. ff. de ꝟ. ſig. l. ce
dē. vt ſic ſtatim peti pt̄ modico tñ int̄/
uallo q̄ traditio fieri pt̄ dz creditoꝛ ex/
ſpectare Inſtl. e. §. oīs ne veniat cū ſac/
co parat⁹. ſi āt in diē ſit facta ſtipulatio
ñ pt̄ peti añ aduentū diei. In cōditio
nali ſtipulatione nō pt̄ peti añ exñtiam
cōditionis ſi eſt ſalti de futuro cōditio
Dic ḡ de ꝯhenda ſtipulatiōe. i. qlit̄ cō/
trahat̄ et p̄ q̄s pſonas fiat et ꝯmittēda
ſtipulatiōe. i. qñ in eā deductū peti pt̄.

De inutilibus ſtipu-

lationibus.

Gl. ru. ꝯtinuat. dixit de vtili ſequit̄ de
inutili ſtipulatōe Eſt āt ſtipulatio qñq̄
inutilis rōne pſone q̄ furioſus infans
mut⁹ ꝛc. Itē rōne reꝝ vt q̄ nō ſunt in
cōmertio nr̄o vt liber homo. eccl'ia ꝛc.
rōne abñtie et rōne diſſenſ⁹ de qb⁹ om
nib⁹ vi. Inſtl. e. ꝛ. ꝉ. e. p̄ totum.

De duobus reis ſtipulandi ꝛ ꝓmittēdi.

Gl. ru. ꝯtinuat. q̄ qñq̄ plures accedūt
rei vel ſtipulādi vel debendi. iō de hoc
dicit Et dicunt̄ rei a re nō a reatu Et
dicunt̄ rei debendi q̄ debēt. ſtipulādi q̄
ſtipulant̄. ff. e. l. i. Ita dicit glo. rubrice
Circa hoc ſciendū q̄ vbi ſunt duo rei
debendi qlibz tenet̄ inſolidūz vt ſi di/
co petre ꝛ iohēs ꝓmittit. mihi. x. q̄ rñ/
dent ꝓmittim⁹ qlibz tenet̄ mihi inſoli
dum in. x. et poſſum petere a q̄ velim. ꝉ.
. c. l. i. ꝫ hodie duo rei debendi fieri nō
pñt niſi hoc agat̄ noīatiz. ſi ḡ hoc ñ aga
tur noīati q̄ſq̄ tenet̄ ꝓ pte ſua Itē vbi
agit̄ noīatiz ſi ambo ſunt pñtes ꝛ ido/
nei ſimul cogunt̄ h̄ ad ſolutionem. ſi āt
vn⁹ eſt pñs et alter abſens cōpellit̄ ad
ſolutionē ſol⁹ pñs Ita habet̄. ꝉ. e. auct.
hoc ita. ſi tñ vn⁹ totū ſoluit hz regreſſū
ꝯ ſuū correū. d. l. i. Itē i duob⁹ reis ſti/
pulandi vno recipiēte ſolutionē alt̄ al
terius pimit obligationem Inſtl. e. §. in
vtraq̄ ſicut in duob⁹ reis promittendi
vno ſoluente ali⁹ liberat̄ vt ibi.

De fideiuſſoribus ꝛ

mandatoribus.

Dictū eſt de his q̄ principalit̄ p̄ ſtipu/
lationem obligant̄. nūc videam⁹ de fi/
deiuſſoribus et mādatorib⁹ q̄ principa/
lib⁹ obligationib⁹ applicant̄ Eſt āt hic
ſciendū q̄ nomē fideiuſſoril. generale ē
vt cōtineat etiā mādatorē et cōſtituto
rem et eū q̄ ex toto transfert in ſe obli/
gationē q̄ et vocat̄ expromiſſoꝛ. ſic po/
nit̄. ff. ad vellei. l. q̄uis. §. ſi mulier. ꝫ hic
ſpecialit̄ ponit̄ ꝓ eo q̄ p̄ ſtipulationem
ꝓ alio obligat̄ alio remanēte obligato
Mādatori āt obligat̄ ſolo ꝯſenſu ꝛ pce
dit pncipalis dbitoril. obligationē. ꝫ cō
ſtitutoꝛ ſequit̄ pncipalis debitoril. obli/
gationē Item fideiubere pñt q̄ al' pñt
obligari. excipiūt̄ tñ milites. cl'ici. mu
lieres ꝛc. Fit fideiuſſio p̄ ſtipulationem
vt qñ int̄rogat̄ fideiuſſoꝛ ſic. fide tua ē
iubes qd̄ illi credidi? et ille rñdet. fide

mea eſſe iubeo. intelligunt enī hec vba ſolēnit acta Inſt̄. e. §. in ſtipulatiōibus.

De nouationibus ⁊ delegationibus.

Glo. ru. ↄtinuat. q̄ ſupdicte obligatōes nouant et delegant. iō de hoc dicit Eſt āt nouatio ꝑor. debiti in aliā obligationē vel ciuilē vel naturalē tranſfuſio atq̄ tranſlatio. hoc eſt vt cū ex p̄ceden ti cā ita noua cōſtituat vt prior ꝑimat .l. i. ff. e. vbi gr̄a vendidi tibi librū ꝓ. xx et ſi rogas vt habeas illa. xx. ex mutuo Ibi iā trāffert debitū ī aliā obligationē q̄ fuit obligatio ex vēdito nūc āt ex mutuo. l. ſingularia. ff. ſi cer. pe. Nouatio enī a nouo nomē accepit et a noua obligatione Et hodie ita demū fit nouatio ſi hoc expreſſim et noīatim actuz ſit. ꝯ. e. l. vl. Eſt āt delegare vice ſua aliū reū creditori dare vel cui iuſſerit creditor. ff. e. l. delegaē. Int delegatū āt ⁊ eū cui fit delegatio. opʒ interuenire ſtipulationē vel lit̄ ↄteſtat̄. his eī modis fit delegatio. ff. e. l. delegare. §. fi. ſec⁹ ſi tibi mando actiōes vel cedo. nam ibi nulla exigit ſolēnitas vt. l. i. et. iij. ꝯ. e. Pone exēplū in delegatione. pone ticio tenero in. x. et ſei⁹ obligat mihi. x. et ego dico ticio q̄ recipiat illa. x. a ſeio.

De ſolutionibus et liberationibus.

Glo. ru. ↄtinuat. dixit de vno mō tollēdi obligationē ſcʒ ꝑ nouationē. nunc d̄ alio ſcʒ ꝑ ſolutionē q̄ tollit oīs ob° Inſt̄. q̄. mo. tolli. ob. in prin. et p̄t dici ſolutio rex. liberatio ꝑſonax. nā ꝑ ſolutionē ſequit liberatio et ſic de ea ſubijcit Vel dic de ſolutiōib⁹ rex debitax ⁊ liberationib⁹ ſcʒ alijs q̄ꝫ ꝑ ſolutionē licʒ largo mō oīs liberatio dicat ſolutio. ff. e. l. ſolutiōis vbū. ita dicit gl. rubce Et tractat hic de ſolutionib⁹ ⁊ alijs mult̄. modis q̄b⁹ liberat debitor vt ꝑ cōfuſionem videlʒ ſi creditor ſuccedat debitori vel ↄ̄. ff. ad. le. fal. l. i. vi. ꝯ. e. l. obligatū Itē ꝑ oblationem et depoſitionem et cōſignationē. ꝯ. e. l. ob. ↄſignationē Itē ꝑ interitū ſpeciei ſi mora nō p̄ceſſit et debitor nō occidit. ff. e. l. vbox. et alijs modis de q̄b⁹ in h̄ titulo. ⁊. ff. ⁊ Inſt̄. e.

De acceptilatiōib⁹.

Glo. ru. ↄtinuat. dixit de ver̄. ſolutionibus. nūc de imaginarijs. i. acceptilationib⁹ Nā acceptilatio eſt imaginaria ſolutio. Inſt̄. qui. mo. tol. ob. §. i. Eſt āt acceptilatio liberatio ꝑ mutuā interrogationē q̄ vtriuſq̄ꝫ cōtingit ab codeʒ nexu abſolu⁹. ff. e. l. i. Et fit ꝑ mutuā interrogationē q̄n acceptilationē nō p̄ceſſit ſti° et ideo creditor neceſſe habet ſtipulari nouādi aīo ꝑmū debitū. dicēte creditoē ꝓmitt̄. mihi. x. ad q̄ mihi es obligatus ex mutuo vl̄ alio ↄ̄ctu. rn̄dēte dbitoē. ꝓmitto. itex īterogat d̄bitor Q̄d tibi ꝓmiſi habes ne acceptū. rn̄dʒ creditor acceptū habeo. i. ꝓ accepto habeo. Si vo acceptilationē p̄cedat ſtipulatio vni⁹ tm̄ interuenit īterogatio. ff. e. l. aut. §. i. et. l. an. §. acceptū. et ita in ꝑmo ꝓprie dr̄ liberari vterq̄ꝫ In ſc̄da dr̄ abſolui debitor ꝓprie: creditor min⁹ ꝓprie q̄ nō fuit obligat⁹ ſʒ et ip̄e dr̄ liberari q̄ deſijt ei ↄpetere actio. ff. de exerci. l. i. §. nō āt. Fit āt acceptilatio ſuꝑ ea obligatōne tm̄ q̄ vbis erat contracta. ſi vero alio mō erat ↄ̄cta deducit ꝑmo in aquilianā ſtipulationē poſtea ſequitur acceptilatio. ff. e. l. an. §. acceptū. de aquiliana ſtipulatione vi. in. §. eſt aūt prodita. Inſt̄. q̄ mo. mo. tollit ob. Et eſt ſtipulatio ꝑ quā oīm rex ob° in ſtipulationē deducit vi. ibi.

De euictionibus.

Glo. ru. ↄtinuat. q̄ ſoluta et empta ſolēt euici. iō de euictione q̄libʒ ſubijcit vel ſm Azo. Q̄m in venditionib⁹ et ꝑmutationib⁹ et diuiſionib⁹ de q̄b⁹ ⁊

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dictũ eſt ↄtingũt euictiones ꝺ̃ eis ideo
ſupponit Eſt at̃ euictio ſm Azo. vt di/
cũt qdã Empte rei vel ex aliq̃ iuſta cau
ſa accepte p iudic̃l. ſniaꝫ abductio vl' vt
ipe putat alio euicente amiſſio nec enĩ
ſemp eſt neceſſariũ rẽ abduci vt videa
tur euicta. ff. e. l. euicta. §. i. ſi tñ ſciẽs alie
nũ emã nõ agam de euictiõe niſi fuerit
mihi cautũ. ⁊. e. l. ſi fundũ. Itẽ euictiõis
cauſa ſolet preſtari a venditore ipi em/
ptori vt ſi aliq̃s ab emptore rẽ emptaꝫ
tãq̃ ſuã petat vl' dicẽs eã ſibi obligatã
emptor recurſuꝫ hẽat ad venditorem
cui denũciare hoc tenet̃ emptor al' nõ
tenebit̃ venditor ſi res euicat̃. vi. in. c.
vl. ex̃ ꝺ empt̃l et vendit̃l. ſi tñ nõ fuerit
cautũ adhuc tenet̃ emptor niſi de ↄ̃rio
pactũ fuerit. ⁊. e. l. nõ dabit̃ Itẽ de eui/
ctione agit ꝑmutator. dſuidẽs et acci/
piẽs in ſolutũ ſpeciem ꝓ q̃ntitate. ⁊. e. l.
ſi p̃diũ. et. l. añpe. In donatario diſtin/
gue. Inſt̃l. de donat̃l. §. ꝑficiunt̃ in glo.
ꝟbi vẽditiõis. et. ſ. de iure do. l. i.

Creditorem euictionem pignoꝛ̃l. non debere.

De euictionib' in genere dixit. nũc po
nit de creditore ſpecialit̃ q̃ dr̃ ab alijs
alienantibus Et p̃t rubrica allegari et
procedit qñ creditor vendit pign' vt
creditor ſec' ſi vt dñs vel ſi ſciat pign'
nõ eſſe debitoꝛ̃l. ſꝫ alienũ vel ſi ꝓmittat
de euictione tũc tenet̃ de euictione. ⁊. e. l.
.i. et. ij. de quo vi. lati' glo. in alle. l. i. ⁊. ij
vbi tractãt ad q̃d tenetur creditor pi/
gnore euicto qꝺ vendidit Ipe tñ debi/
tor tenetur de euictione ſi non eſt dñs
pignoꝛ̃l. per creditorẽ venditi ſi eſt dñs
tenetur habere ratum et emptor effici/
tur dominus quãq̃ a non domino. id
eſt creditore habeat Inſt̃l. qui. alie. licꝫ
vel non. §. eꝯ. et hoc ſi iure vendatur
ita dicit glo. i. in. l. i. ⁊. e. et vi. tex. in. l.
ſi ob cauſam. ſ. ti. proxi. Itẽ ipe idẽ cre
ditor euincere non poteſt. d. l. i. ff. de di/
ſtract. pig. l. et ſi is.

De patria ptãte.

Dictum eſt. ſ. de iure quod habet aliq̃s
in rebus ſuis vel alienis vel in ꝑſonis
.i. ꝙ perſona alterius mihi obligata ſit
nũc de iure qꝺ habet aliq̃s in ꝑſonis fi/
lioꝝ de iure ciuili Eſt autem patria po
teſtas ius quoddam qꝺ habẽt qui ſunt
de imperio rhomano in liberos natu/
rales et legitimos nulli enĩ ſunt tales
homines qui tale ius habent Inſt̃l. e. §.
ius at̃. vbi vi. glo. que notabiliter dicit
in quib' conſiſtit ius patrie poteſtatis.
habet autem in poteſtate pater filium
legitimum ſuũ nõ mater Itẽ au' p̃tn'
nõ maternus vt Inſt̃l. e. in fi. vbi vide.

De adoptionibus.

Glo. rubrice cõtinuat. ꝙ ꝑ adoptioneꝫ
conſtituit̃ patria ptãs. ideo de ea dicit
Eſt at̃ adoptio lttimus actus ꝑ quem q̃
filius non eſt pro filio habetur vel eſt
legalis actio ad ſolaciũ coꝝ q̃ libẽos ñ
habent inducta pene naturã imitans. ⁊.
.e. l. cũ eñ. ff. e. l. i. prima melius placet
Azo. et glo. in ꝟbo adoptio. Inſt̃l. e. in
prin. Dicitur aũt adoptio quia alia di/
cit̃ arrogatio et hꝫ locũ qñ is qui ſui iu
ris eſt adoptat̃ ⁊ trãſit in ptãtẽ adoptã
tis Alia manet in noĩe gñali et dr̃ ad/
optio et hꝫ locũ qñ is adoptat̃ q̃ eſt in
aliena ptãte et nõ trãſit in ptãteꝫ ado/
ptant̃l. qñ dat̃ ex̃neo in adoptionẽ. vñ
ꝟſ' Arrogo q̃ ſu' eſt ſꝫ hꝫ me' eſſe ncẽ.
Pr̃is adopto ſuũ ſꝫ pr̃is ꝑmanꝫ idẽ Et
adoptatio fit cuiuſlibꝫ mgr̃at' ↄpetẽt̃l.
auc̃te. ⁊. e. li. i. Arrogatio at̃ auc̃te prin/
cipis tm̃ vi. Inſt̃l. e. ꝑ totũ vi. in. c. vni/
co ex̃ ꝺ ↄgna. lega. ꝑ gl. ¶liberoꝝ.

De emancipatiõib'

Glo. rub. ↄtinuat q̃lit̃ ↄſtituat̃ p̃ria
ptãs dictum eſt nũc q̃lit̃ diſſoluat̃ Eſt
autem emancipatio relaxatio patrie
poteſtat̃l. coram iudice. dicta ex eo ꝙ ex̃

manũ.i.extra ptãtem pr̃is ponit̃ filius Et fit apud iudicẽ cõpetentẽ vel apđ eũ cui hoc ex ↄſuetudine cõpetit.ĩ.e.l.i et vl. Itẽ volũtate pr̃is et filij cõcur/ rente et vtriuſq₃ pñtia vi. Inſtl. qui mo.pa.po. ſol.§.preterea.

De ingratis liberis.

Glo.ru.ↄtinuat.q̃lit̃ exeat filiuſfa.đ ptãte parentl.ꝑ emãcipationẽ dixit nũc eꝫ q̃liter retrahat̃ in ptãtẽ ꝑ ingratitu dinẽ Hic ſciẽdũ ꝙ pr̄ q emãcipauit fi/ liũ pt̄ filiũ reuocare ad ptãtez ꝓpt̃ ing̃/ titudinẽ ſicut libert⁹ reuocat̃ in ſuitu/ tez et ſicut donatio q̃libꝫ ĩ.de reuo.do/ na.l.vl.ñ tñ ꝓ leui culpa ſ₃ atroci ĩiuria et acerbitate cõuicij ĩ.e.l.vnica. pr̄ tñ q ꝓ p̃cio emãcipauit nõ reuocat Itẽ re/ uertit̃ q̇s in ptãtẽ qñ pr̄ dedit auo filiũ in adoptionẽ et au⁹ eũ emãcipat .s̃.de adop.l.pe.§ ſ₃ hic manere.

De captiuis et poſt-

liminio reuert̃ et đ redẽptl. ab hoſtib⁹

Glo.ru.ↄtinuat.q̃lit̃ reſtituat̃ patria ptãs ꝑ ing̃titudinẽ dixit.s̃.titulo ꝓxi. nũc q̃lit̃ ꝑ ius poſtliminij ſ₃ ꝙ ⁊ hi qñ q₃ redimunt̃ et de his ſubijcit Eſt aũt poſtliminium ius amiſſe rei recuꝑande ab ext̃neo et in ſtatũ priſtinũ reſtituẽde quã q̇s ꝓpt̃ captiuitatẽ vel ſeruitutem amiſit morib⁹ et legibus inſtitutũ.ff.de cap.et poſtli.reũ.l. poſtliminiũ.i.℟. vñ ꝑ hoc ius recuꝑat q̇s cũ a captiuitate reuertit̃ iura q̃ amiſerat et ipo reuerſo fingit hoc ius ipm ſꝑ in ciuitate fuiſſe. vñ poſtliminiũ eſt ius q̃ reſtituit̃ alicui res vſucapta vel p̃ſcripta ab aliq̃ tpe captiuitatl. xv.q.iij. p̃terea Dr̄ ãt a li/ mine ⁊ poſt.i.iuxta q̃ſi iuxta limẽ dom⁹ ſue ſꝑ fuiſſet et poſſediſſ₃ vel ꝙ captus ab hoſtib⁹ et vltra limina ĩperij dedu/ ctus poſtea ĩ.limina reuertit̃.nã ſicut li mina ſunt in domo q̃ finẽ quẽdã faciũt ita et ĩperij limina veteres voluerunt eſſe vi. Inſtl.q̃ mo.ius pa.po. ſol.§.di/ ctuz eſt De redemptl.ab hoſtib⁹ eſt ſci/ endũ ꝙ oĩs redẽpt⁹ h₃ poſtliminiũ vt haberet reuerſ⁹ ſine redẽptione.nec ei redemptio ius poſtliminij mutat.ff.e.ſi captiu⁹.§.vl.nã et redẽpta parit inge/ nuũ ⁊ alteri ſuccedit ⁊ ali⁹ ei.ĩ.e.l.p̃ſes et ſic ille q̇ eſt redẽpt⁹ ab hoſtib⁹ oĩa re cuꝑat q̃ ꝑ captiuitatem amiſerat vt.s̃. dictum eſt.

De infantib⁹ expo-

ſitis liberis et ſeruis et de his qui ſan/ guinolentos nutriendos acceperũt.

Glo.ru. cõtinuat. nõ tñ in captiuis op⁹ pietatl exhibet̃ ſ₃ etiã in infantib⁹ expoſitl. nutriendis. ⁊ iõ de hoc dicit. Hic ſciendũ ꝙ ſi parẽtes vel dñi expo nãt liberos vel ſuos ſuos vel p̃oni li bertos vel ratam hñt expoſitionez.ipi amittũt oẽ ius qđ hñt.filius efficit̃ ſui iurl.ſu⁹ liber. liberti ingenui.l.ij.et.iij. ĩ.e.ſi eni ipe parẽs alere ñ potuit eũ in zenonẽ mittẽ debuit.s̃. đ la.liber.tol.l. vnica.§.ſ₃ ſcim⁹.⁊ videt̃ ꝙ tãq₃ hoĩcide dãnent̃.⁊ tales expoſiti ſanguinolenti dicunt̃ ꝙ ſãguinis pene p̃ſtãdũ eſt tãtũ ſcel⁹.ſi aũt exponat̃ pr̄e dño vel p̃ono ignorante eis ñ p̃iudicat̃ qm̃ pt̄ eos re uocare reſtitutl.expenſ ĩ.e.l.i. ⁊ hoc in infante.ſec⁹ in maiore niſi eſſet langui/ dus tũc idẽ iurl. eſſet ſicut in caſu p̄ce/ denti. Iſta oĩa habentur in glo.c.vni/ ci ex̃ de infanti.et lang.expo.de iſtl.ex/ poſitl.lxxxvij.di.c.vlti. Item qui talit̃ expoſitos recipiunt nulluz ius adqui/ runt in receptl.l.fi.ĩ.e. Cõſuetudo

Que ſit longa con-

Dictũ eſt.s̃.de iure ſcripto videam⁹ de iuẽ nõ ſcripto Et ad q̃ſtionẽ rubce licꝫ leges hui⁹ rubrice ñ reſpõdeãt .dic ſm Io.ꝙ longa cõſuetudo eſt.x.ãnoꝝ ita tenet glo. rubrice h̃.ex hoc patꝫ ꝙ etiam.xx.xxx.vel.xl.annorum dici põt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

lõga cõſuetudo ⁊ dicit gl.alle. ꝙ n̄ ſuf/
ficit ſemel in.x. annis ſic iudicari ſꝫ ad
minus bis nec ꝑ hoc dicitur iudicatuꝫ
exēplis ſꝫ ex ꝯſuetudīe q̄ ꝓbat exēplis.
Que āt req̄rant ad ꝯſuetudinē vi.ple
ne in.c.fi.ex̄ de conſuetudine per glo.⁊
doct.et hic doct.et glo.in rubrica.

De donatiōibus.

Glo.rub.ꝯtinuat.ꝙ ꝑ ſtipulationē tm̄
fiebat oliꝫ donatio.ꝭ.e.ſi qs argētū.§.fi.
de q̄ dictū ē.iō de dōtione dicit Eſt āt
donatio q̄dā mera liberalitas q̄ nullo
iure cogēte cōcedit.ꝭ.e.l. donari.et.ff.d
re.iur.l.donari.i.neqꝫ ciuili neqꝫ nāli.⁊
dr̄ donatio q̄ſi dono datio Et p̄t hodie
fieri ꝑ ſtipulationē et ꝑ ſolū pactū licꝫ
olim ſec⁹ Int p̄ntes ⁊ abn̄tes ꝑ nūciū
et ꝑ ep̄laꝫ Inſtl.e.§.ꝑficiunt.

De donatiōib⁹ que

ſub mō vl' ꝯditiōe vl' certo tp̄e ꝑficiūt

Dictū eſt de donatiōib⁹ in gn̄e nunc
poīt ī ſpecie. Scias ꝙ donatio p̄t fieri
ſub modo vt do vt hoc facias.ſub con
ditione ſi imꝑator venerit Itē ex cer/
to tp̄e vt do tibi.x.q̄ hēbis a feſto pē/
tecoſtl. Item in cōditionali opꝫ cōdi/
tionē impleri.ꝭ.e.l.vl.in modali repeti/
tur donatū ſi deficiat mod⁹ vbi mod⁹
fuit cauſa finalis donatiōis.ſ̄. de con/
dict.cauſa da.l.ſi repetēdi.⁊ vi.ī.c. vez
ex̄ de condict. ap. ⸿natiōnib⁹.

De reuocādis do

Q̄m̄ ſemel ꝑfecta donatio iuſtl.cauſ re
uocat.iō de his cauſ hic tractare intē/
dit.de his vi.in.c.fi.ꝑ tex.et glo. ex̄ de
donatl.et in.§.ſciendū Inſtl.de donatl.ꝑ
glo.in verbo ex cauſ. ⸿ſa mortl.

De donatiōib⁹ cau

De donatiōib⁹ q̄ fiūt int viuos.ſ̄.di
ctū eſt.ſequit vt videam⁹ de his q̄ fiūt
cā mortl.Eſt āt donatio cā mortl. cūqs
magl.vult ſe hr̄e q̄ꝫ eū cui donat ſcꝫ audiſ
fꝫ Azo.tradendo vel ſe obligādo ne lꝫ
diffinitio ꝯtineat legatū magl.q̄ꝫ eū cuī
donat q̄ꝫ hēdē ſuū.ff.e.l.i. Inſtl.de dōtl.
in prin. Et fit q̄nqꝫ ab hoīe ſano ꝙ co/
gitat q̄nqꝫ ſe moriturꝫ vel ab infirmo
Itē in hac donatiōe mortl.vl' ꝑiculi cā
dꝫ exp̄mi vt videat donatio cā mortis
nec enim hoc ip̄o ꝙ moriens donat vi
detur cauſa mortl.donare.ꝭ.e.l.ſcia.§. vl.
et fit corā quīqꝫ teſtib⁹ p̄ntib⁹.ꝭ.e.l.vl.
et quō differt a legato vi.glo. Inſtl.e.
in prin.et ibi vi.de mā illi⁹ donatiōis.

De infirmādis peīs

celibat⁹ orbitat⁹ et deciarijs ſublaiſ.

Eſt āt celebs q̄ nō vult ꝯhē m̄rimo
niū ⁊ idē orb⁹ dr̄ ſm gl.rubce.vel orb⁹
erat q̄ ſine liberl. erat.illis olī nō pote/
rat cā mortl donari qđ hic tollit et ho/
die oībus relinqtur Et dr̄ celebs quaſi
celo beat⁹ qui talis eſt ſm Iſiđ. qualia
ſunt luminaria in celo q̄ abſqꝫ ꝯnubijs
ſunt Iñ venit celibatus. et eſt ſtat⁹ vl'
modus ꝑmanendi ſeu viuendi ſine cō/
iugio. Item decima ps quaſi ex relictis
a cōiuge detrahebatur qui vl' que erat
ſine liberl.hodie ſublata eſt.

De iure liberorum.

Glo.rubrice continuat.dixit de iure
qđ habet in filios iure p̄tātl.nūc qđ iu
re ſuccedendi habet a p̄re vt.l.i. vel a
matre vt in.l.ij.ꝭ.e.vel ſic ſm Azo.ſ̄.de
iure patrl. in liberos nūc de iure matrl.
qđ hn̄t in hēditate filioꝝ. hodie nō eſt
opus vt p̄r vel mater impetret vt ſuc/
cedat qđ olim erat neceſſe.nā et ſine im
petratione mater ſuccedit licꝫ ingenua
tres:libertina quattuoꝛ non peperit ꝭ
.e.l.vlti.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf